

Γράφει ο **Παναγιώτης Μαυροειδής**

Βγαίνουμε αλήθεια από τα μνημόνια και αποχαιρετάμε τη δυσκολοχώνευτη τρόικα; Θα προλάβει ο Σαμαράς να πάρει τα εύσημα αυτής της “νίκης” ή μήπως θα καρπωθεί ο ΣΥΡΙΖΑ τη μετάβαση στη νέα εποχή;

Το πολιτικό λεξιλόγιο αλλάζει ραγδαία και για τον πολύ κόσμο φαίνεται τουλάχιστον ακαταλαβίστικο.

Πρέπει λοιπόν να συνεννοηθούμε πριν βγάλουμε συμπεράσματα.

Περί “προληπτικής στήριξης” και “ενισχυμένης εποπτείας”

Τι είναι η “προληπτική στήριξη ή/και πίστωση”, για την οποία μιλάει διαρκώς ο Σαμαράς;

Στην οδηγία περί ‘Προληπτικής Οικονομικής Βοήθειας’ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (European Stability Mechanism-ESM), ορίζονται ο στόχος, οι προϋποθέσεις και οι μορφές, ανάλογα με την έκταση και το βάθος της δημοσιονομικής και ευρύτερης οικονομικής πραγματικότητας σε κάθε χώρα της Ευρωζώνης.

Στόχος της προληπτικής “οικονομικής βοήθειας” είναι η στήριξη χωρών που συμμετέχουν στον ESM στο ενδεχόμενο να αντιμετωπίσουν “σημαντικές δυσκολίες χρηματοδότησης μέσω των αγορών κεφαλαίου”. Στην περίπτωση της Ελλάδας, αυτό το ενδεχόμενο είναι σίγουρο, όπως έδειξε και η πρόσφατη “αντίδραση” των αγορών με την απογείωση των ελληνικών ομολόγων.

Οι προϋποθέσεις της προληπτικής πίστωσης αλλάζουν ανάλογα με τη μορφή της, αλλά όλες περιέχουν επιτήρηση και καθορισμό των προτεραιοτήτων της δημοσιονομικής πολιτικής από την ΕΕ.

Στην τυπική εκδοχή της προληπτικής πίστωσης (**Precautionary Conditioned Credit Line - PCCL**), πάντα σύμφωνα με τη σχετική οδηγία, απαιτούνται μεταξύ άλλων:

- “Σεβασμός στις δεσμεύσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης”. Έτσι με το καλημέρα...
- “Βιώσιμο δημόσιο χρέος”. Με όποια μέτρα αυτοί εννοούν ότι θα κάνουν το χρέος βιώσιμο και τώρα πλέον γνωρίζουμε...
- “Σεβασμός στις δεσμεύσεις σχετικά με το υπερβολικό έλλειμμα”. Απαίτηση δηλαδή πλεονάσματος με σφαγή των κοινωνικών δαπανών...

Η εκπλήρωση αυτών των προϋποθέσεων συνεπάγεται ασφαλώς τη λήψη των απαιτούμενων μέτρων προσαρμογής και “διόρθωσης”, που μεταφράζονται σε σκληρά μέτρα λιτότητας, ιδιωτικοποιήσεων, περικοπής των κοινωνικών δαπανών και περιστολή του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Στην καθομιλουμένη, αυτό σημαίνει μνημόνια διαρκείας, υπό συνεχή επιτήρηση απ’ ευθείας από την ΕΕ.

Ωστόσο, η παραπάνω εκδοχή προληπτικής στήριξης δεν φαίνεται να είναι η πιθανότερη για την

περίπτωση της Ελλάδας, καθώς η ΕΕ πιέζει για την δεύτερη εκδοχή, αυτή της **Enhanced Conditions Credit Line (ECCL)**.

Τι γίνεται σε αυτή την περίπτωση; Ξανά μέσα από την οδηγία του ESM:

“όταν ανοίγει μια πιστωτική γραμμή, το μέλος του ΕΜΣ υπόκειται σε ενισχυμένη εποπτεία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την περίοδο διαθεσιμότητας της πιστωτικής γραμμής. Ένα μέλος του ΕΜΣ υπό ενισχυμένη εποπτεία θα πρέπει, σε συνεννόηση και συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενεργώντας σε συνεννόηση με την ΕΚΤ, τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΕΑ) και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ), και, ενδεχομένως, το ΔΝΤ, να υιοθετήσει μέτρα που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των πηγών ή των δυνητικών πηγών των δυσκολιών”.

Όταν μία χώρα είναι σε **καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας**, οφείλει να υποβάλει σε μηνιαία βάση (!) όλες τις σχετικές πληροφορίες στον ESM σχετικά με την οικονομική κατάσταση, το ισοζύγιο πληρωμών και άλλες κρίσιμες πληροφορίες.

Εννοείται όχι “σκέτες” πληροφορίες, αλλά συνοδευόμενες από μέτρα “διόρθωσης”. Και το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας καταλήγει σχετικά με το πώς θα κλείνει ο κύκλος από μεριάς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μετά την σχετική ενημέρωσή της:

“Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα διεξάγει τακτικές επιθεωρήσεις εποπτείας, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές” το Συμβούλιο Διοικητών (σ.σ. του ESM) και όπου είναι απαραίτητο και του ΔΝΤ, για να διαπιστώνει την πρόοδο στην εφαρμογή των μέτρων που θα έχουν υιοθετηθεί. Θα κοινοποιεί, κάθε εξάμηνο τα ευρήματά της στο Συμβούλιο και θα εκτιμά αν χρειάζονται επιπρόσθετα μέτρα”.

Η νέα πραγματικότητα της λεγόμενης “μετα-μνημονιακής εποχής”, έχει επομένως ως εξής: Τα μνημόνια και οι “τρόικες” ανά χώρα αντικαθίστανται από το συνολικό **πανευρωπαϊκό πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής** με τη γενική θεσμική εποπτεία των επίσημων μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πρακτικά **υπό τις διαταγές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**. Τα υπόλοιπα είναι απλά ψεύδη και δημαγωγία. Μαζί και αυταπάτες, μιλώντας για την περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος θεωρεί ότι με το να μη συνομιλεί “με υπαλλήλους της τρόικας”, αλλά με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, θα λυθεί το πρόβλημα

Η Νέα Οικονομική Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ελλάδα

Τα παραπάνω αφορούν άραγε με ειδικό τρόπο οικονομίες ασθενείς όπως αυτή της Ελλάδας, όπου απαιτείται ειδικό καθεστώς ή μήπως αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής του κεφαλαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

Είναι προτιμότερο να αφήσουμε να “μιλήσει” η Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2015 της Ελληνικής Δημοκρατίας:

“Σύμφωνα με τη **νέα οικονομική διακυβέρνηση** της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), όλες οι οικονομίες των κρατών-μελών της ΕΕ, υπόκεινται πλέον σε **ενισχυμένη εποπτεία** και υποχρεώσεις, οι οποίες απορρέουν από την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς και τους κανονισμούς (six-pack και two-pack) για την ενίσχυση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και το Δημοσιονομικό Σύμφωνο (fiscal pact) που τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2013. Το νέο σύστημα διακυβέρνησης, πέρα από τις δημοσιονομικές στοχεύσεις, περιλαμβάνει πλέον και την παρακολούθηση των γενικότερων μακροοικονομικών ανισορροπιών. Κάθε κράτος-μέλος αξιολογείται με βάση έναν κατάλογο δεικτών (scoreboard) για την εξέλιξη των αγορών, των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα, της ανεργίας, του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, του κόστους, των τιμών κ.λπ.

Το νέο πλαίσιο δημοσιονομικής πειθαρχίας καθορίζει τις υποχρεώσεις κάθε κράτους-μέλους, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- την τήρηση του κανόνα του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού (χρυσός κανόνας),
- τη διαμόρφωση μεσοπρόθεσμων στόχων (Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής),
- την εφαρμογή πολιτικών που οδηγούν σε διατηρήσιμα αποτελέσματα (μεταρρυθμίσεις),
- την πρόβλεψη για μηχανισμό αυτόματης διόρθωσης τυχόν αποκλίσεων από τους δημοσιονομικούς στόχους,
- την προληπτική εποπτεία του εθνικού προϋπολογισμού (διαδικασία «ευρωπαϊκού εξαμήνου»),
- τον έλεγχο του προϋπολογισμού και των μακροοικονομικών προβλέψεων από ανεξάρτητες εθνικές αρχές (Δημοσιονομικό Συμβούλιο),
- την υπαγωγή σε καθεστώς «ενισχυμένης εποπτείας» και τη σύναψη μνημονίου συνεννόησης όταν προσφεύγει στη χρηματοδοτική στήριξη του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ΕΜΣ)''

Ας σημειωθεί ότι αυτός ο προϋπολογισμός θα είναι και ο τελευταίος για την Ελλάδα, που καταρτίζεται με όρους τυπικής κρατικής κυριαρχίας. Στο εξής θα αποτελεί επιμέρους στοιχείο της διαδικασίας του **''Ευρωπαϊκού Εξαμήνου''** και εν τέλει θα υπαγορεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Αντιγράφουμε από την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

''Το **Ευρωπαϊκό Εξάμηνο** είναι το πρώτο στάδιο του ετήσιου κύκλου καθοδήγησης και εποπτείας της οικονομικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάθε Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλύει τις δημοσιονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των πολιτικών κάθε κράτους-μέλους, παρέχει συστάσεις και παρακολουθεί την εφαρμογή τους. Στην δεύτερη φάση του ετήσιου κύκλου, που είναι γνωστή ως **Εθνικό Εξάμηνο**, τα κράτη μέλη θα εφαρμόσουν τις πολιτικές που έχουν συμφωνηθεί''.

Ελεύθερη μετάφραση: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μαγειρεύει το πρώτο εξάμηνο και τα κράτη μέλη (δια μέσου των υποτελών στα συμφέροντα του κεφαλαίου και τη μακροημέρευση της ΕΕ κυβερνήσεων) εφαρμόζουν στη συνέχεια

Είναι ακριβώς έτσι:

''...η Επιτροπή αξιολογεί τα σχέδια των κρατών-μελών και κάνει μια σειρά συστάσεων εξειδικευμένων για κάθε κράτος χωριστά. Αυτές οι συστάσεις πολιτικής συζητούνται μεταξύ των υπουργών των κρατών μελών τον Ιούνιο, εγκρίνονται από τους ηγέτες της Ε.Ε. τον Ιούλιο και ενσωματώνονται από τις κυβερνήσεις στους εθνικούς τους προϋπολογισμούς και στα άλλα προγράμματα μεταρρυθμίσεων κατά την διάρκεια του Εθνικού Εξαμήνου''.

Αντίστροφη ειδική πλειοψηφία

Θα πει κάποιος, ''μα πρόκειται για συστάσεις και σε κάθε περίπτωση εφαρμόζεται μια διαδικασία δημοκρατικής απόφασης''.

Δεν είναι έτσι, ΟΥΤΕ θεωρητικά και να γιατί:

Οι αποφάσεις για τη διόρθωση και οι συστάσεις για ''προγράμματα μεταρρυθμίσεων'' καταλήγονται με την αρχή της λεγόμενης ''αντίστροφης ειδικής πλειοψηφίας''.

Αντιγράφουμε:

''Σύμφωνα με τη διαδικασία της ψηφοφορίας με αντίστροφη ειδική πλειοψηφία, η οποία έχει θεσπιστεί στο πλαίσιο της οικονομικής διακυβέρνησης, μια σύσταση της Επιτροπής θεωρείται ότι έχει εγκριθεί, εκτός αν το Συμβούλιο αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία να

απορρίψει τη σύσταση εντός συγκεκριμένης προθεσμίας που αρχίζει από τη στιγμή που η Επιτροπή εγκρίνει τη σύστασή της”.

Με λίγα λόγια: Όποια σύσταση θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ισχύει εξ ορισμού. Είναι σα να λέμε θεόσταλη. Για να αναιρεθεί πρέπει να ψηφιστεί μια εναντίον της πρόταση αν:

“συγκεντρωθούν υπέρ αυτής τουλάχιστο 255 σταθμισμένες ψήφοι (από σύνολο 345 ψήφων) οι οποίες να αντιπροσωπεύουν τουλάχιστο δύο τρίτα των μελών του Συμβουλίου”.

Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο	29
Πολωνία, Ισπανία	27
Ρουμανία	14
Netherlands	13
Βέλγιο, Δημοκρατία της Τσεχίας, Ελλάδα, Ουγγαρία, Πορτογαλία	12
Αυστρία, Βουλγαρία, Σουηδία	10
Δανία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Σλοβακία	7
Κύπρος, Εσθονία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Σλοβενία	4
Μάλτα	3

Συνεπώς, σύμφωνα με τη νέα δημοκρατική γλώσσα της ΕΕ, μια απόφαση είναι κανονική αν απλά ταυτίζεται με μία σύσταση- μνημόνιο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Είναι “αντίστροφη” (ή και “ανάποδη” και πιθανώς “ανώμαλη”), αν επιχειρεί να την αμφισβητήσει. Παίρνεται με απλή πλειοψηφία (ή και χωρίς ψηφοφορία), αν είναι να εγκριθεί μια σύσταση της Επιτροπής, αλλά χρειάζεται “ειδική πλειοψηφία” ή ποσοστό 75% υπέρ της αν διεκδικεί την απόρριψη της σύστασης.

Το να μιλά κανείς για παρέμβαση και διαπραγμάτευση σε αυτό το πεδίο, ισοδυναμεί όχι μόνο να παίζεις με πειραγμένα ζάρια, αλλά και να το γνωρίζεις και να το αποδέχεσαι.

Μερικά συμπεράσματα

Για όλα τα παραπάνω μπορεί να μάθει κανείς πολλά περισσότερα, διαβάζοντας απλά τα επίσημα κείμενα της ΕΕ, που μιλούν από μόνα τους.

Το ζητούμενο είναι να θέλουμε και να μπορούμε να αντλήσουμε τα σωστά συμπεράσματα, τα οποία είναι απαραίτητα για τον αντίστοιχο προσανατολισμό στην πολιτική δράση του λαϊκού κινήματος και της αριστεράς ειδικότερα.

Η πρώτη επισήμανση που είναι αναγκαία να γίνει, βλέποντας τη “μεγάλη εικόνα”, είναι πως **η αιτία της κρίσης και της εργατικής γενοκτονίας στην Ελλάδα δεν περιορίζεται στο ελληνικό μνημόνιο. Αυτό αποτελεί μία μορφή υλοποίησης της γενικής αστικής στρατηγικής σε όλο τον καπιταλιστικό κόσμο για συντριβή του κόσμου της εργασίας, μέσα από τα λεγόμενα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής.** Αυτά θα συνεχιστούν με νέες μορφές, περισσότερο θεσμικές και συνεκτικές στη νέα περίοδο.

Η αριστερή πολιτική που έχει ως αφετηρία τα εργατικά συμφέροντα, οφείλει να έχει ως ορίζοντα την ανακοπή και ανατροπή της καπιταλιστικής επίθεσης. Δυστυχώς μέσα στην αριστερά υπάρχει μια δαιμονοποίηση της αντικαπιταλιστικής κατεύθυνσης, καθώς οι κυρίαρχες σε αυτήν τάσεις, θεωρούν ένα σύγχρονο αντικαπιταλιστικό εργατικό πρόγραμμα, περίπου ως μια ..ιδεολογική τοποθέτηση. Στην πραγματικότητα, αυτό που πρέπει να δούμε και να πούμε είναι το απλό: Δε γίνεται να είναι και οι δύο τσέπες γεμάτες, ειδικά σε περίοδο βαθιάς καπιταλιστικής κρίσης. Αν δεν αφαιρεθεί πλούτος, δύναμη και εξουσία από το κεφάλαιο, δεν μπορεί να βελτιώνεται η θέση των εργαζομένων. Αντί της άχαρης συζήτησης του τύπου "βάζουμε όλο το πρόγραμμα, τα μισό ή το ελάχιστο;", είναι αναγκαίο να βαθύνει η τεκμηρίωση αυτής της συλλογιστικής και η σύνδεσή της με τις ζωτικές εργατικές ανάγκες για δουλειά, αξιοπρεπή ζωή και δημοκρατία, καθώς και με την προοπτική της συνολικής αντικαπιταλιστικής ανατροπής.

Η δεύτερη παρατήρηση αφορά τον **καθοριστικό ρόλο της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης** στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Δεν πρόκειται για την ανάγκη να βολέψουμε την "ταξική και κοινωνική διάσταση" με την "εθνική". Η Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν είναι μια αφηρημένη διεθνική και διακρατική συνεργασία αλλά ακριβώς μια καπιταλιστική ολοκλήρωση, που έρχεται να διευρύνει το πεδίο δράσης του κεφαλαίου, στηρίζοντας παράλληλα τις αστικές τάξεις σε κάθε χώρα. Δεν μπορεί να υπάρξει αντικαπιταλιστικός αγώνας στην Ελλάδα και υπεράσπιση των εργατικών συμφερόντων, χωρίς να τίθεται θέμα εξόδου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όχι στο επέκεινα αλλά στον παρόντα πολιτικό χρόνο.

Το δυστύχημα είναι πως ενώ οι αντίπαλοί μας μιλούν με σαφήνεια, ενώ η αστική τάξη στην Ελλάδα θέτει το ζήτημα της παραμονής στην ΕΕ ως προϋπόθεση της δικής της κυριαρχίας, πλείστες δυνάμεις στην αριστερά φροντίζουν να βάζουν φίμωτρο στο στόμα τους μας και ξεφύγει κάποια κουβέντα παραπάνω που υπερβαίνει τη φλυαρία της "ρήξης με τις αντιλαϊκές πολιτικές της ΕΕ". Λες και υπάρχουν και άλλες...

πηγή: αριστερό blog